СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ

СЛОБОДНА ВОЈВОДИНА

Уредништво и администрација
Нови Сад, Футошка ул. бр. 50.
Телефони:
Уредништво 28-24
Секретаријат 37-15
Администрација . . . 21-37
Штампарија 20-58

ОРГАН ЈЕДИНСТВЕНОГ НАРОДНО-ОСЛОБОДИЛАЧКОГ ФРОНТА ВОЈВОДИНЕ

Година IV, број 107 | Нови Сад, уторак, 6 март 1945 | Цена 10 динара

Правилна расподела радне снаге предуслов за успех пролећне сетве

Један део дискусије на конференцији за сетву, у Новом Саду, био је посвећен изналажењу извора радне снаге. Задатак који се поставља у вези са кампањом за обраду земљишта и сетву огроман је. За извршење тога задатка потребна је такође и огромна радна снага. Она је услед ратних прилика веома ограничена.

Величина задатка произлази и из саме чињенице да Војводина има укупно 2.800.000 оранице, од чега је око 2.000.000 јутара у рукама приватних власника, а 800.000 у рукама државе.

У сетви ће се употребити три врсте радне снаге:

1. Људска радна снага;
2. Сточне запреге;
3. Машинска радна снага;

Све три врсте радне снаге су ограничене. Стога ће бити потребно вешто и разумно искоришћавање да би се с овим што нам стоји на расположењу постигао што бољи резултат.

Људска радна снага

Људска радна снага, запослена у пољопривреди, преполовљена је. Рачуна се да је пре рата у пољопривреди Војводине било запослено више од један милион домаћег живља; сада је овај број пао на нешто више од пола милиона.

Према подацима Пољопривредног одељења ГНООВ-а, овог пролећа треба да буде засејано за 20% већа површина од површине у мирнодопско време, да се узоре за 40% већа површина од површине од пре рата, а све то да се обави са 59% умањеном запрежном радном снагом и преполовљеном људском радном снагом. То повећање површине долази услед тога што је с јесени обрађено много мање земље него пре рата.

Ове бројке говоре јасно о тешкоћама. Али, колико год те тешкоће постојале, оне нису неотклоњиве.

Људска радна снага, која пољопривреди стоји на расположењу, мора се искористити до максимума. Њен недостатак је велики у приватном, а поготово у државном пољопривредном сектору. Јединствени народно-ослободилачки фронт, у који су укључене све антифашистичке организације, мора се у пуној мери заложити да би се активизирале све народне снаге.

На овом месту мора се указати на погрешно схватање тзв. „нормализовања“ прилика. Ми смо још врло далеко од нормализовања прилика у пуном смислу. У једном делу Војводине, додуше врло малом делу, још и данас се чују топови и воде љуте борбе. Ми смо непосредна позадина фронта. Нормализовање се не постиже седењем скрштених руку и чекањем. Ми смо упућени на себе и сопствена средства. Ако хоћемо да постигнемо стварно нормализовање прилика, ми морамо сви без разлике прегнути на посао, да се овај велики задатак изврши.

Рад на обради земљишта, то је рад пољопривредника. Али, цео народ Војводине мора схватити да данас владају ванредне прилике и да се у тим ванредним приликама морају предузимати и ванредне мере. Није то никаква срамота и за грађане да учествују активно у берби кукуруза и у осталим пољопривредним радовима. Неки градови у Војводини били су предузели масовне кампање брање кукуруза, и то је вршено ударнички, с песмом и радошћу. Резултати нису изостали.

Већ смо поменули бербу кукуруза у околини Сомбора. Тамо је било необрано преко 20.000 јутара кукуруза. У бербу кукуруза дигло се старо и младо. И војска је дала целу једну бригаду. Посао је одмицао таквом брзином да ће у току ове недеље скоро сав кукуруз бити обран.

Берба кукуруза је предуслов сетве. Прво се мора обрати кукуруз, тамо где још није обран, да би се ослободила земљишта, а затим прећи на орање.

Омладинске организације су у томе погледу до сада учиниле знатне напоре, и забележиле су крупне резултате. Оне ће и у пролећној сетви уносити у целу кампању свој ударнички, младалачки полет.

Како ће се искористити сточне запреге

Бројно стање сточних запрега такође је слабо. Војводина сада располаже са 63.000 запрега. То претставља мање од половине предратног бројног стања.

У току окупације окупатор је стално одвлачио запрежну стоку, а приликом повлачења из Војводине он је у појединим крајевима сточну запрегу готово десетковао. И оно запрежне стоке што нам стоји на расположењу махом је слабијег квалитета.

Запреге се налазе углавном код приватника. За заједницу није свеједно у коју ће сврху оне бити искоришћене. Зато ће се прописати колико катастарских јутара мора једна запрега узорати. То се мора контролисати, као и сав остали рад запрега. Недовољно искоришћене запреге, које не узору прописани број јутара, мобилисаће се на рад на народним добрима. Приватници са својим запрегама могу прво на својим имањима обављати прописане радове, а затим давати запреге у најам другим приватницима, који немају на расположењу довољно запрежне стоке. Уколико власник ових запрега не нађе довољно посла код

(Наставак на другој страни)

Народ Срема је решен да учини све што може

Рума, 5 марта. — После велике конференције за обраду земље и сетву одржане у просторијама ГНООВ-а у Новом Саду ради организовања широке кампање пролећне сетве, састали су се делегати свих среских и месних пољопривредних комисија из читавог Срема, у суботу, у Руми, да би се упознали са одлукама поменуте конференције и разрадили план пролећни сетве.

Од раног јутра пристизали су делегати, пешице и колима, стари и млади, жене, омладинци, а нешто и млађих људи, већим делом инвалиди из народно-ослободилачке борбе.

Конференцији су присуствовали и чланови ГНООВ-а **Александар Шевић**, претседник, **Славко Кузмановић**, секретар, као и чланови ОНОО за Срем, **Петар Миловановић-Шандор** и **Јефта Јеремић**.

Конференцији је присуствовало око 240 делегата.

Претходно се говорило о политичкој ситуацији, а нарочито о Кримској конференцији и њеним одлукама, које ће имати за последицу брзо довршење рата и слом фашистичке Немачке.

После тога приступило се упознавању са одлукама са широког саветовања у Новом Саду и са задацима Комисије за сетву Војводине.

Делегати појединих срезова и места излагали су стање, из кога произлази да је свугде мало стоке, мало трактора и мало људске радне снаге. Још увек се сви способни за војску налазе у њој, а на позадинском фронту раде жене, старци, деца и инвалиди. Али, иако је тако, ипак су сви одлучно решени да се на позадинском фронту мора ударничким радом, радећи све више и више, обрадити свака стопа земље, јер Војводина у овој години мора дати насушни хлеб и оној браћи, који су први ухватили за оружје, борили се, остављајући своја поља и њиве и где је непријатељ учинио страшну пустош.

Из излагања делегата видела се огромна љубав народа овога краја за нашу Југословенску армију, видело се уједно да људи у Срему са истим трудом и пожртвовањем ору и раде народне њиве, народну имовину, као и своје. Помаже се породицама оних који су своју крв дали за ослобођење наше домовине.

Идући месеци, месеци вредног рада у пролећној сетви, показаће одлучност Сремаца за пуну победу на позадинском фронту, на фронту сетве, који је само део фронта у борби против фашизма.

Влада др. Шубашића и Национални комитет ослобођења Југославије предали оставку краљевским намесницима који су пре тога положили заклетву

Мандат за састав нове владе поверен маршалу Титу

Београд, 5 марта. — Данас у подне извршено је у зеленој дворани Народне скупштине свечано полагање заклетве краљевских намесника г. г. др. Срђана Будисављевића, др. Анте Мандића и инж. Душана Сернеца. Пре полагања заклетве прочитао је претседник краљевске владе др. Иван Шубашић указ од 2 марта којим је краљ Петар II пренео своју краљевску власт на Намесништво до састанка Уставотворне скупштине, која ће одлучити о унутрашњем уређењу државе. Полагању заклетве присуствовали су сви чланови краљевске владе, више чланова Националног комитета ослобођења Југославије и претседништва АВНОЈ-а, претставници страних војних мисија, домаћи и страни новинари.

У 6 часова после подне претседник краљевске владе др. Иван Шубашић био је примљен у аудиенцију од краљевских намесника у њиховом кабинету у Народној скупштини и том приликом предао оставку краљевске владе.

Текст оставке гласи:

„Пошто је краљевска влада извршила свој задатак у смислу Споразума, то ми је част поднети краљевском намесништву оставку целог кабинета.

Београд, 5 марта 1945 године.

Др. Иван Шубашић.“

Краљевски намесници примили су оставку краљевске владе.

Готово у исто време одржана је у сали за седнице Претседништва АВНОЈ-а у Народној скупштини седница Националног комитета ослобођења Југославије под претседништвом маршала Јосипа Броза-Тита у присуству ужег претседништва АВНОЈ-а, на којој је Национални комитет одлучио да поднесе оставку у интересу образовања јединствене владе демократске федеративне Југославије. Претседник Националног комитета маршал Југославије Јосип Броз-Тито мотивисао је у краћем говору оставку, подвлачећи досадашњи програм и успешан рад Националног комитета, а затим је писмену оставку предао претседнику АВНОЈ-а др. Ивану Рибару, који је исту уважио у име Претседништва АВНОЈ-а.

Текст оставке Националног комитета ослобођења Југославије гласи:

„Претседништву Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије.

У циљу да омогући образовање јединствене владе демократске федеративне Југославије у духу Споразума од 2 новембра 1944 године, Национални комитет ослобођења Југославије одлучио је на својој данашњој седници да поднесе оставку Претседништву **Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије, од којега му је 30 новембра 1943 године била поверена дужност да врши послове привремене народне владе.**

Достављајући вам у име Националног комитета ову одлуку о оставци, молим да исту уважите у уверењу да је образовање јединствене владе неопходна потреба у интересу даљњег напретка демократске федеративне Југославије и свих њених народа.

Претседник Националног комитета ослобођења Југославије маршал Југославије Јосип Броз-Тито, Београд, 5 марта 1945 године.“

Краљевски намесници позвали су у свој кабинет претседника АВНОЈ-а др. Ивана Рибара, да се са њим посаветују коме да се повери састав јединствене владе. Др. Рибар предложио је да се састав владе повери маршалу Јосипу Брозу-Титу.

У 18.45 часова краљевски намесници поверили су мандат за састав јединствене владе маршалу Југославије Јосипу Брозу-Титу. Маршал Југославије Јосип Броз-Тито отпочео је одмах консултовања за састав владе.

До образовања нове владе водиће државне послове Национални комитет ослобођења Југославије, а чим се нова влада образује, донеће Претседништво АВНОЈ-а одлуку о распуштању Националног комитета. (Танјуг)

(Наставак са прве стране)

других приватника, запослиће се на народном пољопривредном добру. За рад ће бити прописана награда по катастарском јутру.

Овде треба указати на још једно погрешно схватање у погледу обавезе давања запрега за јавне сврхе. Има несвесних људи који сматрају да је давање запрега за помоћ војсци и за сетвену кампању кулук, па чак појединци тако и називају ову радну обавезу.

У нашој новој држави, опустошеној и тешко оштећеној, нема кулука. То је рад за обнову земље. То је рад у коме се појединци морају такмичити. Што више допринети заједници у њеном напору да подигне земљу из рушевина, — то треба да буде начело сваког појединог човека у нашој домовини. За време окупације било је много обавезног рада, и то је стварно био кулук. Многи су људи проналазили све могуће разлоге да ту обавезу избегну. Са гледишта борбе против окупатора то је било исправно. Али није исправно избегавати ову обавезу данас у време када она треба да допринесе стварном нормализовању прилика, у време када она треба да допринесе спасавању од глади знатног дела становништва наше земље.

Рад који се сада тражи од појединца то није рад у циљу да се окупатору или његовим лиферантима напуне џепови. То је рад целог народа за цео народ.

С друге стране, мора се водити рачуна да расподела учешћа сточне запреге у кампањи сетве буде праведна и правилна. Не сме се дозволити да се једни оптерете сувише, а други незнатно. Зато прописи о броју катастарских јутара које је појединa запрега обавезна да обради претстављају једно сигурно мерило и регулатор правичне расподеле учешћа запрежне снаге у обради и сетви.

На конференцији у Новом Саду пао је и предлог да се за време сетве повуче из градова колико је могуће више коњских запрега, које би се ставиле на расположење за кампању. То је користан предлог. Многи коњи, који иначе сада вуку по градовима фијакере, моћи ће да се употребе за превоз нафте, злата итд.

Трактори

Нарочита пажња мора се посветити искоришћавању трактора. Они морају радити непрекидно, дању и ноћу, само с прекидима ради чишћења и довођења машине у ред.

За рад трактора у приватном власништву важиће исто оно што важи за сточне запреге приватника.

У погону ће бити преко хиљаду трактора. Гориво је обезбеђено. Трактори ће бити употребљени највећим делом за обраду народних пољопривредних добара. На течајевима за трактористе већ је оспособљен известан број нових тракториста. Они ће одиграти важну улогу у овој кампањи. Они су спремни да раде дању и ноћу, не жалећи напора и труда. Они ће се такмичити у најплеменитијој утакмици која се може замислити.

Задатак који се пред нас поставља, дакле, извршићемо, јер треба да га извршимо и јер га морамо извршити. То од нас тражи народ, фронт, заједница.

У НОВОМ СЛАНКАМЕНУ ЗА ДАН ОБРАНО 60 ЈУТАРА КУКУРУЗА

Нови Сланкамен, 5 марта. — Омладинци из Новог Сланкамена и месна организација АФЖ-а изашли су недавно на ниве под заосталим кукурузом да га оберу. Кренули су ујутро, с песмом. Пред Месним одбором кола су чекала на бераче. На њиви се радило ударнички: сложно, помажући једни другима, уз песму и шалу. Кукуруз је одмах превожен у село. Кола, једна за другима, одлазила као караван.

Резултат овога рада је 60 јутара обраних кукуруза.

ЛЕП ГЕСТ ЈЕДНЕ ЧИНОВНИЦЕ

Суботица, 5 марта. — Чиновница Пријавног уреда у Суботици, Слободинка Конјски-Јовић дала је пример како треба одвајати од себе за општу ствар. Она живи код својих родитеља; сву своју плату приложила је за војску и, дајући је изјавила да ће тако чинити све док се не сврши рат.

„Радићемо 18 часова дневно“

обећавају први квалификовани трактористи Војводине

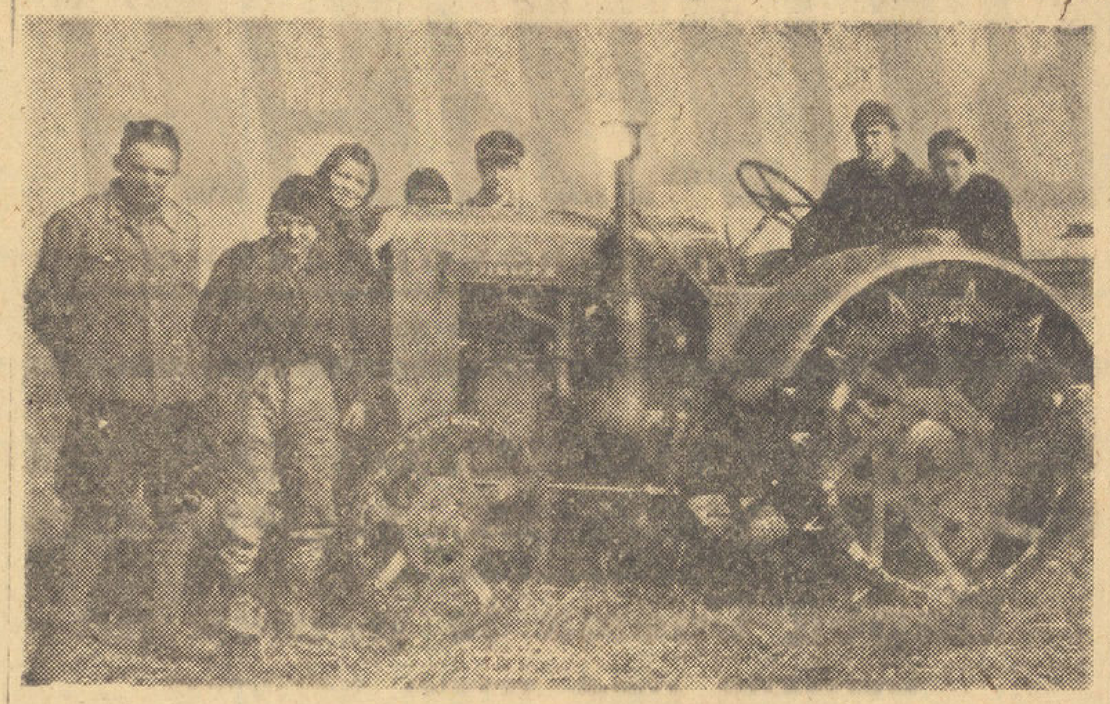

Млади трактористи су се такмичили ко ће пре и боље научити да управља трактором.

У скоро свим градовима Војводине одржавају се данас тракторски течајеви на којима треба да се оспособи већи број ученика као помоћно особље на трактору. Потреба за овим помоћним особљем је велика. Под окупацијом већи део трактора је био својина фашистичких господара те на тај начин и већи део тракториста су били Немци фашисти. Данас су они или дочекали праведну казну павши негде у борби против Црвене армије и наше војске или су пак побегли испред осветничког гнева. Тиме је потреба за трактористима постала још већа, нарочито је велика потреба за правим, стручно образованим, трактористима возачима. У Војводини има много необрађене земље Војводина поседује известан број трактора. Рационалном употребом тих трактора може се обрадити велик део запарложене земље. Због тога је у Новом Саду одржан курс који је имао за задатак да оспособи трактористе — возаче, који ће бити способни да самостално, без ичијег надзора управљају трактором и који ће се током времена моћи да оспособе да и сами одгоје известан број помоћног тракторског особља.

Течајем је руководио инжињер Петар Маленчић са другом Петровим Боривојем и са још четири инжињера као стручним наставницима. Цео течај је био подељен на два дела: теоретску обуку и практични део. Теоретска обука завршена је за 12 дана. Током ње ученици су се упознали са главним законима физике. Исто тако упознали су све врсте тракторских мотора и њихове делове. Из разговора са наставницима сазнали смо да се претпостављало да ће у току овог дела течаја многи ученици одустати и отпасти, да ће течај за мисле бити и сувише тежак, јер је већи део ученика завршио само основну школу. Међутим одмах у почетку наставници су доживели прво велико изненађење. Сви ученици су савладали теоретски материјал изнад очекивања. Ово је необично задовољило наставнике курса и дало им још више воље да поучавају ова млада бића жедна знања

Практички део курса трајао је пуне три недеље. Ученици су били подељени по десетинама. Седам десетина су имале свака свој трактор и целога дана вежбале се на њему орући земљу на градском мајуру. Осма десетина (наизменично прва, друга итд.) бивала је распоређивана код осталих. По два ученика су удужини једнога часа управљала трактором. Један од њих је управљао а други пратио рад. Остали део десетине је са десетаром на страни проучавао делове мотора, поступак при отклањању застоја и грешака, дискутовао или пратио рад својих другова. Наставници су обилазили десетине и поједине ученике и помагали им да што пре упознају функционисање трактора, да савладају технику управљања и орања. И свде је успех био изнад сваког очекивања. Већина ученика је за изненађујући кратко време научила да сигурно управља трактором и плугом. Наставници не могу да се нахвале својим ученицима. Веле да оваквог разумевања и одушевљења нису до данас нигде среће нити видели. Млади трактористи Срби, Словаци и Мађари сакупљени из Петровца, Кисача, Сирига, Старог Футога, Пашићева, Степановићева, Ветерника, Каћа, Деспот Св. Ивана, Ковиља, Старих Шова, Бегеча, Ирига, Крчедина и Новог Сада, такмичили су се ко ће пре и ко боље научити све оно што су наставници од њих захтевали. Младићи и девојке пуним младалачким жаром су учили да се што пре оспособе и да постану трактористи ударници оваквога типа какви су трактористи и трактористкиње Совјетског Савеза.

За време трајања практичног дела курса посетили смо их на терену. Распитивали смо се о побудама које су их довеле на курс, о њиховом животу и о њихвим намерама и жељама. Деветнаестогодишња Келнер Јелисавета из Новог Сада вели да је одавно желела да управља трактором, али да је то раније било немогуће јер женама поготово младим девојкама окупатор није дозвољавао да уче и да се развијају. Данас је срећна што је најзад постала трактористом и биће још срећнија када по цео дан буде орала наше њиве. Војин Гојко, са Сирига један од најмлађих на течају, срећан је што ће напорним радом трактористе моћи да допринесе напретку наше нове државе. „Радићемо 18 часова дневно. Нема умора за нас, томе су нас научили наши борци на фронту“ вели Гојко и његови млади другови. Исајев Илија деветнаестогодишњи младић борио се у Првој војвођанској бригади од октобра 1943. Доспео је у болницу. Мучила га је помисао да је избачен из строја. Данас је пресрећан што се опет бори. Он и његова десетина поораће много војвођанских њива. Омогућиће да класа пшеница и да се ствара хлеб за оне што се три и по године боре, гладају и трпе. Војин Видосава 18-годишње девојче просто сија од задовољства кад седи за воланом. Она и њени другови обећавају да ће се радећи неуморно такмичити, да њихови трактори неће престајати ни дању ни ноћу са радом. Да ће издржати све напоре. И мора бити више хлеба. Борцима на фронту мора бити све што је потребно. Изгладнелим покрајинама мора се што пре помоћи. Они, млади трактористи првог тракторског батаљона боре се за фронт, за добро наше државе и наших народа.

У току трајања течаја међу ученицима је био развијен културно-просветни и политички рад. Друг Петров Боривој упознавао је своје младе другове са нашом народно-ослободилачком борбом и њеним тековинама. Необично живо интересовање за проблеме данашњице и будући развој наше државе сведочи да ова група младих људи зна шта хоће, шта је добро и зашто се бори. Културно-просветни одбор за време трајања курса издавао је зидне новине. Ове зидне новине су леп доказ високе свести ових младих људи. Трактористи су избацивали пароле: „Напред у борбу за хлеб“; „Обрадимо и последњу стопу земље“; „Помозимо фронту“; „Укажимо хитну помоћ пострадалим крајевима“. Овај одбор је спремио и уметнички програм за завршну свечаност течаја.

У недељу 4 о. м. одржана је завршна свечаност ученика овог течаја. Друг Ђорђе Јовановић, омладинац тракторист, говорио је о задацима омладине у борби и о задацима омладине у обнови земље. Подвукао је задатке омладинаца тракториста и рекао да су ученици течаја задовољни и срећни што им је омогућено да узму непосредног учешћа у борби за привредну обнову наше земље и за учвршћавање наше народне власти. Испред својих другова обећао је да ће они уложити све како би својим радом пружили нашим народима што кориснију помоћ. Друг Ива Јовановић члан АВНОЈ-а и Главног одбора Јединствених синдиката поздравио је ученике течаја и изразио своје дубоко убеђење да ће оваква омладина подићи и учврстити нашу нову државу. На крају свечаности изведен је леп уметнички програм. Извели су га сами курсисти. Присутна публика је топлим аплаузом поздравила сваку тачку програма, а нарочито је топло био поздрављен „Врабац“ најмлађи ученик течаја.

Ученици овог течаја су први квалификовани возачи трактора у ослобођеној Војводини. Они су оспособљени за самостално руковање свих врста. По завршетку овога течаја биће разаслани по десетинама широм Војводине да раде на народним добрима. Омладинци изјављују да неће да раде у три смене, да је то непотребно. Обећавају да ће радити у две, или ако је потребно и 18 сати на дан. Они су необично блиски један другом. За време трајања курса владао је међу њима напредан дух разумевања и помагања. Они који су брже савладали технику руковања трактором радо су уступили своје време слабијима. Тако су например једној младој другарици сви редом уступали своје време вожње док их она није достигла знањем и умешношћу. Сјајан другарски однос и висока свест и жеља за радом код ових првих квалификованих тракториста ослобођене Војводине су гаранција да ће необрађене војвођанске њиве ускоро бити засејане.

Три омладинске радне задруге радиле су три дана у Гајдобри

Три омладинске радне чете радиле су ових дана у Гајдобри: омладинци из Товаришева, Парага и Силбаша. Силбашани су већ били на раду у фабрици кудеље кад су стигли Товаришани и они из Парага да беру кукурузе.

Они су дошли, под заставом, пешице Они из Товаришева ишли су, по ветру и смрзнутом путу шеснаест километара. Састали су се са Паражанима у Гајдобри пред Омладинским домом После кратког поздрављања, ту је одмах уговорено такмичење за три дана

У гајдобранском хатару има највише напуштених кукуруза. Омладинци се се вредно дали на посао.

Живели су заједнички. Увече, после рада, омладинци су културно радили Одржавани су политички часови или наизменични концерти у којима су суделовали Паражани и Товаришанци Слушали су радио и пратили вести

А преко дана посао. Хватао се мрак на кукурузе, дувало се у смрзнуте прсте, али рад није заостајао. За три дана обрали су омладинци, или веселе кукурузовине, на 47 јутара земље.

За то време омладинци из Силбаша прерадили су 1650 кг кудеље и 900 кг кучина.

Прослава Међународног дана жена

Градски одбор АФЖ одржаће прославу Међународног дана жена, 8-ог марта у 18 и 30 часова, у великој дворани Народног дома.

На прослави ће се одржати предавање о значају Међународног дана жена и биће изведен уметнички програм.

Добровољни прилози иду у корист избегличке деце.

Извештај генералштаба Југословенске армије о активности наших јединица

Београд, 5 марта. — У Славонији одбијен је покушај непријатеља да продре у Вођин. У овим борбама и у борбама на подручју Гарешнице убијено је 138, а заробљено 40 непријатељских војника.

На фронту у Срему, приликом одбијања мањег непријатељског испада убијена су 32 Немца.

Над подручјем Јања—Бијељина и над позадином непријатељског фронта у Срему, наша авијација уништила је два камиона, два пољска топа, проузроковала три пожара и побила око 140 непријатељских војника.

На подручју Добоја одбијен је мањи непријатељски испад и убијено 20 непријатељских војника, а заплењена четири аутоматска оруђа.

У борбама на отсеку Жепче—Маглај одбијени су непријатељски испади и побијено 70 Немаца.

На подручју Врандук—Зеница—Бусовача, где непријатељ настоји да по сваку цену ослободи пресечене комуникације, тешке борбе и даље трају. Непријатељу пристижу јаке снаге од Сарајева.

Наше трупе пресекле су комуникацију Рогатица—Соколац. Убијено је 50 Немаца и усташа. Јужно од Сарајева одбијени су непријатељски напади на наше положаје Јабланица—Пресјеница.

На подручју Плашки—Огулин, после дводневних борби, наше трупе одбациле су непријатеља на север и заузеле неколико непријатељских упоришта. У току су жестоке борбе на подручју Бихаћ—Лапац и Врховине—Госпић.

У Словенији воде се јаке борбе на подручју Горица—Трново—Чепован—Ајдовшчина.

На подручју Требиње—Литија убијено је 65 непријатељских војника.

Железничка пруга Гросупље—Кочевје порушена је на више места.

Изјава вође југословенске делегације генерала Милована Ђиласа

Софија, 5 марта. — Вођа југословенске делегације на прослави 67-годишњице ослобођења Бугарске у Софији, генерал-лајтнант Милован Ђилас дао је листу „Изгрев“ следећу изјаву:

„Односи између Бугарске и Југославије, у будуће треба да се развијају на основу међусобног братства и учвршћивања свих веза, културних, привредних и политичких. Зато је потребан унутрашњи демократски развој у једној и другој земљи. Какав ће облик државни и демократски добити ова сарадња, данас тешко може да се каже. У сваком случају он треба да буде у хармонији с општим међународним положајем антифашистичке коалиције слободољубивих народа — Совјетског Савеза, Енглеске и Америке. Исто тако народи Југославије и Бугарске треба ближе да се упознају, да развијају узајамно братство и да га учвршћују настављајући с оружјем у руци заједничку борбу против непријатеља. Руководиоци држава и једне и друге земље неће чинити никакве сметње овом братству, напротив, учиниће све што је могућно да се оно што више развије. Уосталом, то је сасвим природно, јер су вође данашње Бугарске и Југославије вође самих народа.“

Рат на Далеком Истоку

Вашингтон, 5 марта. — Британске трупе у Бурми успоставиле су нови мостобран преко реке Иравади 40 километара далеко од Мандалеја. На острву Ивојима настављено је даље напредовање и заузето је земљиште упркос огорченом отпору Јапанаца. До сада је на овом острву погинуло око 13.000 Јапанаца. Јавља се о новом напредовању кинеских трупа.

„Ветар близе победе лепрша наше заставе“

Незадрживим напредовањем Руса у правцу Штетина заузети су градови Штаргард, Наугард и Полцин

Нове победе јужно од Кенигзберга — Приближавање Данцигу с југа — Заузето 230 места у Померанији — Фронт у Чехословачкој такође се помиче

ЗАПОВЕСТ МАРШАЛА СТАЉИНА МАРШАЛУ ЖУКОВУ

Москва, 5 марта. — Трупе Првог белоруског фронта, развијајући своју офанзиву, заузеле су градове Штаргард, Наугард и Полцин, важне чворове комуникација и јака упоришта немачке одбране.

У знак постигнуте победе предложити за одликовање формације и јединице које су се највише истакле при заузећу градова Штаргард, Наугард и Полцин.

Данас, 5 марта, у 21 час, престоница наше отаџбине Москва у име захвалне отаџбине поздравиће јуначке трупе Првог белоруског фронта које су освојиле поменуте градове, артиљериском салвом од 20 плотуна из 224 топа.

За одличне операције изјављујем захвалност трупама под Вашим руковођством које су учествовале у борбама при освајању споменутих градова.

Вечна слава херојима који су пали у борбама за слободу и независност наше отаџбине!

Смрт немачким освајачима!

Врховни командант
маршал Совјетског Савеза
СТАЉИН

ИЗВЕШТАЈ СОВЈЕТСКОГ ИНФОРМАЦИОНОГ БИРОА ЗА 5 МАРТ

Москва, 5 марта. — У току 5 марта југозападно од Кенигзберга наше групе офанзивним борбама заузеле су насељена места: Коршелкен, Крумгарбен, Бенкенвалде, Штраубен и Хиршфелд.

Јужно и југозападно од Данцига наше трупе борбом су заузеле насељена места: Визенвалд, Лубихов, Штруденц, Кубилк, Лесно, Ворцисно.

У Померанији североисточно и јужно од града Кеслин наше трупе, настављајући офанзивне борбе, заузеле су преко 80 насељених места, међу њима крупна насељена места: Визенгал, Данерн, Сухел, Лапциг, Медлин, Гростихов и Гроскресин.

Трупе Првог белоруског фронта, настављајући офанзиву, 5 марта заузеле су градове Штаргард, Наугард и Полцин, важне чворове комуникација и јака упоришта немачке одбране у правцу Штетина, а такође су борбама заузеле преко 150 других насељених места, међу њима крупна насељена места: Клоцен, Колац, Новурм, Пешендорф, Бризен и Зимацик.

На територији Чехословачке, западно од града Лученеца, наше трупе, нападајући на обронцима Карпата, заузеле су насељена места: Плешовце, Илија, Лепотка, Висока, Рудно, Наград и друга.

На другим отсецима фронта делатност извидница и на низу места борбе локалног значаја.

У току 4 марта на свим фронтовима онеспособљено је и уништено 70 тенкова.

У ваздушним борбама и ватром противавионске артилерије оборено је 15 непријатељских авиона.

НЕПРИЈАТЕЉ У ОПКОЉЕНОМ ПРОСТОРУ БИЋЕ УНИШТЕН

Москва, 5 марта. — Трупе Првог и Другог белоруског фронта изашле су на Балтичко Море. Немачке трупе у Источној Померанији отсечене су од немачких снага у западној Померанији.

Томе новом сјајном успеху Црвене армије посвећује совјетска штампа највећу пажњу. „Правда“ истиче у уводном чланку да је Црвена армија у току својих офанзивних бојева извела невиђене операције опкољавања непријатељских снага и да су совјетске трупе поново образовале „котао“. *Опкољена територија заузима простор преко 1.000 километара, а њен пречник износи 200 километара.* Обруч око опкољених немачких снага је чврст и несаломљив. Непријатељ у опкољеном простору биће уништен.

Листови истичу да је опкољавање непријатељских снага најкарактеристичнија црта офанзивних операција совјетских трупа. Совјетске трупе опкољавају велике непријатељске групације, а све то завршиће се потпуним сломом. Тако лист „Правда“ потсећа на успеке совјетске војске која је опколила велике немачке групације код Минска Брајанска, Познања, Будимпеште и на многим другим местима.

Ратни дописници који се налазе са трупама маршала Жукова истичу да је остваривање ових сјајних операција било скопчано са великим тешкоћама. Трупе Првог белоруског фронта морале су да савладају моћне и непријатељске одбране које је непријатељ годинама стварао, а које су се састојале од низа утврђених рејона. Офанзива трупа маршала Жукова почела је ујутру 1 марта после артилериске припреме која је трајала 30 до 40 минута.

Совјетске трупе су затим пробиле немачка утврђења и напредовале око 18 километара. Сутрадан совјетски тенкови напредовали су још 30 километара. За три дана бојева совјетске трупе су далеко напредовале на запад, а непријатељски фронт је био искидан. За четири дана трупе овог фронта напредовале су преко 100 километара и избиле на Балтичко Море.

Ратни дописници истичу да су на путу према Балтичком Мору трупе белоруског фронта потукле најбоље јединице непријатеља, које су хитлеровци убацили у настојању да одрже фронт у Померанији. Те дивизије су разбијене, а њихови остаци су разбијени и предају се у заробљеништво.

Свесловенски конгрес у Софији

У овом рату учвастило се истинито и неокрњиво војно јединство словенских народа

Софија, 5 марта. — Дописник Танјуг-а из Бугарске јавља телефоном:

Приликом отварања бугарског националног празника, 67-годишњице ослобођења Бугарске од турског јарма, одржан је у Софији митинг, на коме су говорили претставници свих словенских народа.

Претседник Свесловенског комитета у Москви генерал Гундуров рекао је између осталог:

„То је велика свечаност свих Словена, а у првом реду самог бугарског народа. Уклоњене су за увек препреке, које су тако подло између нас подизали Немци и њихове бугарске слуге. Крв наших најбољих синова који су пали у борби против Немаца, тих најгорих непријатеља Словенства, цементира нераскидиво пријатељство међу словенским народима. Поново, као и пре 67 година, бугарски народ је ослобођен храброшћу и крвљу руског народа. Срећан сам што данас овде, у Софији, могу да искажем част и захвалност нашој Црвеној армији ослободитељици, част великом вођи великих совјетских народа и најбољем пријатељу свих словенских народа, маршалу Стаљину. Црвена армија, руковођена од генијалног Стаљина, спасла је Европу од хитлеровског јарма.

Браћо Бугари, немојте заборавити жестоке поуке историје! Чувајте, браните више од свог живота ову своју извојевану свету победу, јачајте ваше пријатељство са братским словенским народима, памтите да је слобода Бугарске стечена жртвама и крвљу словенских војника, памтите да су се за вашу слободу борили против фашизма јуначки народи Југославије, памтите да су и чехословачки и пољски народ дали свој принос за ослобођење Бугарске. Ми видимо како бугарски народ смело и одрешито чисти своју земљу од фашиста и уређује свој живот према својим интересима, изграђујући срећнију будућност. Браћо Бугари! Уз тешку цену, уз цену крви најбољих синова словенских, ви сте добили вашу слободу и зато је чувајте као свој живот и као што мајка чува своју децу.

Рат против хитлеровске Германије још није завршен. Црвена армија задала је смртне ране подлом непријатељу. Сада морамо да докончамо фашистичку звер последњим смртним ударцем, који ће коначно уништити немачки империјализам. Почасна и одлучна улога намењена је источном и јужном фронту т. ј. наоружаним силама словенских народа, сједињеним у борбеном савезу са великом совјетском земљом. Престоје жестоке битке. Али, памтите мудре речи маршала Стаљина: Осуђен на погибију, непријатељ баца у борбу последње своје силе и очајно се супротставља, како би могао да избегне тешкој одмазди. Он се хвата крајњих и најподлијих средстава за борбу. Утолико више морају да буду немилосрднији и поразнији наши ударци непријатељу. Нема сумње да ће бугарски борци у тим последњим, одлучним борбама, раме уз раме са Црвеном армијом и југословенском армијом, увећати своје победе и осветлати образ новим подвизима традиционалне храбрости бугарске војске.

Браћо Бугари! Ја мислим да ће народи Југославије са задовољством примити пријатељство са бугарским народом, који им братску помоћ указује делом, својим настојањем да за увек затре последице досадашњих братоубилачких борби и да учврсти свето и ненарушиво братство између Бугара и Југословена. Ми, претставници Свесловенског конгреса — Руси, Украјинци и Белоруси — дођосмо к вама са отвореним срцем и с братским позивом да се боримо заједно против општег непријатеља читавог слободољубивог човечанства — против подлог фашизма. Ми смо се борили, боримо и вазда ћемо се борити за сарадњу словенских народа за обнову потпуне равноправности.

Дозволите да завршим свој говор дајући израза дубоком задовољству што се кроз овај највеличанственији рат у светској историји учврстило и испољило истинито, народно искрено и неокрњиво војно јединство словенских народа. У тесној сарадњи словенских народа, на челу са Совјетским Савезом, САД и Великом Британијом, ми видимо јемство да никада више неће васкрснути немачки империјализам, тај најжешћи и вечити непријатељ словенских народа. У будуће, после коначне победе над Хитлеровом Немачком, нашим народима се отвара пут ка бескрајном напретку и благостању.

Слободно кретање у Новом Саду до 24 часа

Од 5 марта 1945 до даље наредбе слободно је кретање у Новом Саду за целокупно цивилно становништво као и за војна лица до 24 часа. (Из Команде места Нови Сад).

Ограничење потрошње електричне струје у Новом Саду

Услед настале потребе чишћења погонских постројења у електричној централи рудника у Врднику, мора се за време тих радова вршити највећа уштеда електричне енергије у Новом Саду. Због тога искључиће се сасвим из мреже електричне енергије део града од рибље пијаце, Даничићеве и Змај Јовановићеве улице према каналу, као и цела Темеринска улица, како за осветљење станова тако и целокупна индустрија у том рејону. Ово ограничење трајаће у току ове недеље од 5—10 о. м.

Позива се целокупна индустрија, све војне установе и целокупно грађанство да у овом времену изврши максималну уштеду електричне енергије, како се стање снабдевања не би погоршало, и да би се потребни радови могли извршити у предвиђеном року. (Старатељска управа Електричне централе, Нови Сад).

МАЛИ ОГЛАСИ

ПРЕДЕМ ВУНУ ЗА ПРИВАТНЕ особе. Варга Лајош, предионица вуне Суботица, Трумбићева 3. 993

КУПИО БИХ добро очуван штедњак. Пашићева бр. 11, гостиона.

ЛУКА веће количине продаје Савез земљорадничких задруга у Новом Саду, Јована Ђорђевића ул. бр. 7, телефон 40-97 по најнижим ценама.

МАГИСТРА ФАРМАЦИЈЕ са правом самосталног руковања и знањем српског и мађарског језика, тражи за одмах апотека „Код Богородице" Бачка Топола. Дајем и целу опскрбу.

КУПУЈЕМ добро очувана модерна дечја спортска колица. Јанковић, Његошева ул. 20. 1061

УКРАДЕН БИЦИКЛ. Дана 3 марта 1945 у подне украден је женски црни бицикл, број рама639.151, има мрежу. Молим ко нешто дозна о бициклу да јави Јови М. Станковићу, надзорнику, железничка станица, Нови Сад. 1068

ИЗГУБЉЕНА мушка бела платнена ципела око палате Танурџића. Донети у Соколску ул. 14 уз награду.

ТРАЖИМ намештену собу евент. са купатилом. Упитати од 8—2 часа Рибљи трг бр. 7. 1065

БЕЛА СПАВАЋА СОБА на продају. Лује Бартуа 66. 1064

ПРОДАЈЕМ модерну комплетну спаваћу собу са мадрацима и један кауч. Пешка ул. 8. 1063

ИЗГУБЉЕНИ 6 ком. свиња од 3 месеци. Моли се налазач, да јави на адресу Стевана Сремца ул .8 уз награду. 1096

СВЕЖАЊ КЉУЧЕВА изгубљен је на малој пијаци у Футошкој улици. Моли се поштени налазач исте да преда у Футошкој ул. 104 код домара уз добру награду. 1062

ПРОДАЈЕМ комплет купатило са плочицама. Дунавска ул. бр. 13/I.

ПРОДАЈЕМ комплетан уређај за трговину животним намирницама. Лазе Телечког 3. Пешић. 1058

СВАКОВРСНО БАШТЕНСКО и пољопривредно семе и метле од сирка са дрвеном дршком на велико и мало може се добити у Суботици, Сударевићева 17. 1070

ТРАЖИМ ДОМАРКУ, Цара Николаја ул. 18/I. 1056

ПРОДАЈЕ СЕ КОМПЛЕТНА ТЕКСТИЛНА ТКАОНИЦА 20 ком. ручних дрвених разбоја за робу 50 цм широку и све остало. Упитати: Шљукић Ненад, Суботица, Гимназијска 4.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Немци се у нереду повлаче преко последњих мостова на Рајни

Битка за Келн налази се у завршној фази Очишћен је Форбах

Лондон, 5 марта. — Немачким снагама које се повлаче у нереду остао је једино мост код Мезела и Рајнсурга. Савезници су заузели западни део моста код Хоменборга. Док је код Келна један мост уништен а један оштећен. Синоћ је бомбардован немачки железнички и колски мост код Везела.

Британске и канадске трупе смањују број немачких упоришта. Немци отступајући труде се да заштите повлачење својих елитних падобранских трупа код Везела и Ксантерна. Америчке трупе налазе се свега 3 километра од тога града. Цео Хохвалдски шумски простор очишћен је од непријатеља.

Трупе америчке Треће армије надиру према немачкој избочини на том сектору. Амерички тенкови продрли су 5 километара дубоко у немачку избочину, северно код Мареса док пешадија чисти Марес од непријатељских снага.

Други део америчких снага надире према Хомбергу, из којег води друм према Дуисбургу, и стигне су до железничког моста у близини града.

Битка за Келн налази се у последњој фази Савезничке снаге са свих страна приближавају се граду. Како се из последњих извештаја сазнаје, америчке снаге боре се близу центра самог Келна. Немци су се повукли на север од Келна и покушавају да се пребаце дереглијама и скелама преко Рајне. Савезничка артилерија потопила је две скеле пуне немачких војника.

На фронту Треће америчке армије савезничке снаге напредовале су 6 километара на фронту дугом 50 километара и заузеле још 8 градова и села. Из стратегиских разлога не дају се подаци о операцијама на неким деловима фронта Треће армије.

Даље на југу америчка Седма армија очистила је Форбах и напредовала између Форбаха и Сарбрикена, пресекавши пут између та два града.

КОМЕНТАРИ ЕНГЛЕСКИХ ЛИСТОВА ПОВОДОМ НАПРЕДОВАЊА НА ЗАПАДНОМ ФРОНТУ

Лондон, 5 мрата. — Данашњи бројеви лондонских листова у сликама и чланцима илуструју напредовање савезничких армија. Тако на пример се види на једној слици како немачки војници у маршу у граду Тријеру иду у заробљенички логор. На њима се види да нису нимало нераположени. Друга слика показује један зид са натписом: „Ми ћемо добити рат, јер верујемо у Адолфа Хитлера!" а испод зида седи америчка пешадија.

ДЕЛАТНОСТ САВЕЗНИЧКЕ АВИЈАЦИЈЕ

Лондон, 5 марта. — Британски тешки бомбардери бомбардовали су у току јучерашњег дана Немачку. Америчка авијација напала је Улм у југозападној Немачкој. Авиони са база у Италији напали су железнички саобраћај у Мађарској, Аустрији и Југославији.

БОМБАРДОВАЊЕ ТОКИЈА

Вашингтон, 5 марта. — Из главног стана Мак Артура се саопштава да су данас други пут америчке тешке супертврђаве напале главни град Јапана Токио са база на Маријанским острвима.

—«★»—

Фашистички елементи у Мађарској треба да буду онемогућени

Дебрецин, 5 марта. — Народна сељачка мађарска партија је одржала састанак у Дебрецину. Министар унутрашњих дела Ердеи Ференц, један од вођа партије, одлучно је затражио да се ликвидира са фашистичким елементима у држави. Између осталог рекао је следеће: „Треба да нам је јасно једном за свагда да је са прошлошћу завршене. Нећемо трпити никаква оклевања потом питању. Црвена армија је истерала са мађарске територије Хитлерове и Салашијеве војнике. Ми треба сада да пречистимо рачуне са оним фашистима који су остали и да ликвидирамо последње остатке феудалне реакције. Треба да дамо нове законе слободној земљи. Ми желимо демократску заједницу. Наше снаге морају бити употребљене против заједничког непријатеља."

Министар привреде, Нађ Имре, који је говорио о припремама аграрне реформе, подвукао је да је најважнији задатак демократске Мађарске да спроведе ту реформу: „Пројекат реформе је већ готов. О њему ће се расправљати на министарској седници." (ТАСС)

★

Упућен је позив Уједињеним народима на конференцију у Сан Франциску

Лондон, 5 марта. — Московски радио објавио је да је влада САД у име своје и влада Велике Британије, Совјетског Савеза и Републике Кине упутила позив владама Уједињених народа да пошаљу своје претставнике на конференцију која ће се одржати 25 априла ове године у Сан Франциску, према одлукама Кримске конференције.

Објава

Овим објављујемо свима послодавцима који имају запослених више од 5 (пет) на осигурање обавезних радника (намештеника), или који раде у свом послу стројевима (машинама) који се терају моторном снагом, да су обавезни, сходно § 9 Закона о осигурању радника, поднети, у року од осам дана од дана изласка ове објаве у овом листу, овом Уреду (Његошева улица бр. 32, I спрат 8), пријавницу за посао.

Пријавнице се могу добити у канцеларији овога Уреда (приземље соба број 10) по цени од дин. 2 (10 филера) по комаду.

Послодавци који не буду удовољили позиву у овој објави, излажу се новчаној казни сходно § 194 Закона о осигурању радника. (Из канцеларије Окружног уреда за осигурање радника у Новом Саду).

Сабо Мара, Карађорђева 40, пријавница.

Јављамо свима рођацима и познаницима да је 8 фебруара о. г. код Горњег Михољца у Славонији погинула

Милака Керавица (Зорка)

борац 2 чете 2 батаљона XII В. Уд. Бригаде, у 19 години свога млађаног живота.

У Пивницама, 5 марта 1945.

Ожалошћени родитељи, брат, сестра и многобројна родбина, другови и другарице.

ЗАДРУЖНА ГОСПОДАРСКА БАНКА Д. Д.
У ЉУБЉАНИ, ПОДРУЖНИЦА НОВИ САД

Краља Александра улица бр. 18 отпочела је са пословањем. Прима нове улоге по текућим рачунима и на уложне књижице, који се исплаћују без ограничења. Подељује кредите и обавља све остале банкарске послове. Позивају се дужници, да одмах приступе регулисању својих обавеза по текућим рачунима и по меничним зајмовима. Благајна је отворена од 9 до 11½ часова.

КРОЗ НОВИ САД

Нови Сад, 6 марта 1945

БИОСКОПИ:

ПАЛАС у 14, 16 и 18 (20 војничка) часова „Окружни уред" чешки шаљиви филм.

МУЗЕЈ МАТИЦЕ СРПСКЕ отворен од 11 до 12 часова.

АНТИФАШИСТИЧКА ИЗЛОЖБА отворена од 8 до 20 часова.

Дежурна апотека АЛАРГИЋ Трифковићев трг.

СТАНИЦА ЗА ТРАНСФУЗИЈУ КРВИ редовно ради од 8 до 16 часова. Моле се даваоци да се јављају пре подне и да тога дана не доручкују масну храну.

*

ОБАВЕШТЕЊЕ ДОБРОВОЉНИМ ДАВАОЦИМА КРВИ. — Позивају се сви добровољни даваоци крви који су дали крв од отварања Станице за трансфузију крви у Новом Саду да подигну своју новчану помоћ за исхрану најдаље до 1 марта о. г. јер се после тога рока неће вршити исплата тим даваоцима.

Скреће се пажња добровољним даваоцима крви да се легитимације издају само после подне.

Другарица **Коларовић Десанка из Горњег Ковиља** може да се јави ма који дан у Станици за трансфузију крви у Новом Саду.

*

Личне вести

Лепић Душан, нежењен, из Београда, шофер и **Пејак Ковинка,** неудата, из Силбаша, болничарка, желе ступити у брак.

★

Изгубљено и оглашено неважећим

Бранко Стојинов, Краља Петра II 194, сведочанство V и VI разр. основне школе.

Данило Главашки, Булевар Краљице Марије 1, пазарна књига.

Мара Велимировић, Карађорђева 31, пријавница.

Чеман Божана, Миленка Грчића 49 пријавница и крштеница.

Сава Загорчић, Клиса 87, пријавница.

Петровић Јосип, Бајша, легитимација бр. 6.

Агоч Јулиана, Нови Сад, Луја Бартуа 58, конобарска књига, пазарна књижица и крштеница.

Лакан Ева, Слана Бара 68, пријавница.

Живка Кузмановић, Ченејски салаши, пријавница.

Рауш Ангела, Католичка порта 5 пријавница.

Зелко Јосип, Љубљанска 2-а, пријавница и радничка књига.

Шош Јолан, Љубљанска 2-а, пријавница.

Варга Катица, Футошка 88, пријавница.

Оберт Антон, Косовска 21, пазарна књижица бр. 4468.

Милета Николић, Суботица, Железничка 11, изгубљене документе.

Гргар Љубица, Александра Гавриловића 7, пријавница.

Лазић Дејан, Прохаска Отокар трг 1, пазарна књижица бр. 21.569.

Варга Стеван, Толстојева 40, пазарна ккњижица бр. 3198.

Ракић Јелица, Патријарха Чарнојевића 9, пријавница.

Чокић Славојка, Кнеза Милоша, 42, пријавница.

Павловић Јулка, Миленка Грчића 14, одобрење за куповину 1 пар ципела.

Марија Лочкаи, Ждралова 17, пријавница.

Веселин Павловић, заложница издање Поштанске штедионице бр. 1526.

Др. Борислав М. Вилић

хирург болнице VI корпуса умро је у Славонији новембра месеца 1944 год.

Неутешна породица ВИЛИЋ.

„Слободна Војводина" излази сваког дана осим среде — Уредништво и администрација Нови Сад, Футошка улица број 50 — Телеф. Уредништва 28-24